

VAI TRÒ LÃNH ĐẠO CỦA TỔ CHỨC ĐẢNG Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG NGOÀI CÔNG LẬP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

TS LÊ XUÂN NAM*

Thành phố Hồ Chí Minh là một trung tâm kinh tế và văn hóa lớn, là thành phố năng động vào loại nhất nước trên tất cả các lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực giáo dục. Từ năm 1995, tại TP Hồ Chí Minh đã ra đời những trường đại học dân lập đầu tiên của nước ta như: Văn Lang, Kỹ thuật công nghệ, Hùng Vương. Hiện nay, Thành phố đã có 13 trường đại học, cao đẳng (ĐHCD) ngoài công lập tồn tại dưới hai tên gọi là dân lập và bán công.

Hệ thống các trường ĐHCĐ ngoài công lập ở TP Hồ Chí Minh đã có lịch sử phát triển gần 10 năm, nhưng về đội ngũ còn có nhiều bất hợp lý như: gần 40 sinh viên/1 cán bộ công nhân viên, giảng viên cơ hữu chiếm khoảng 60% trong tổng số biên chế nên bình quân 65 sinh viên/ 1 giảng viên cơ hữu.

Tất cả các trường ĐHCĐ dân lập và bán công đều đã có tổ chức Công đoàn và Đoàn thanh niên, một số trường đã thành lập Hội sinh viên. Đây là những tổ chức đoàn thể góp phần đảm bảo cho sự lãnh đạo của Đảng trong nhà trường. Các tổ chức này có nhiều hoạt động phong phú, đa dạng trên nhiều lĩnh vực để lôi cuốn đoàn viên, hội viên tham gia, có tác động tích cực đến việc hình thành nhân cách, lối sống cho sinh viên, tạo được uy tín cho các trường.

Cả 13 trường đã có tổ chức đảng, trong đó có 5 trường thành lập đảng bộ: Mở bán công, Hùng Vương,

Văn Lang, Kỹ thuật công nghệ, Ngoại ngữ tin học; 8 trường khác đã thành lập các chi bộ. Tổng số đảng viên ở các trường khoảng 400 đảng viên, chiếm 22% tổng biên chế (1.800 cán bộ, viên chức, giáo viên), đây là một tỷ lệ không nhỏ về số lượng. Tuy nhiên, phần lớn đảng viên là giảng viên thỉnh giảng hoặc làm bán thời gian, không chuyển sinh hoạt về trường; khoảng 10% là đảng viên mới phát triển tại chỗ, chủ yếu là sinh viên.

Theo Công văn số 16 - HD/TCTW ngày 20-1-2003 của Ban tổ chức Trung ương, các cơ sở đảng giữ vai trò lãnh đạo bảo đảm chủ yếu các mặt: Chính trị tư tưởng, công tác quần chúng thông qua các tổ chức đoàn thể, công tác xây dựng đảng; ngoài ra tổ chức đảng còn tham gia vào công tác chuyên môn và công tác cán bộ trong nhà trường. Theo đó, ở các trường ĐHCĐ tại TP Hồ Chí Minh, đa số các cơ sở đảng và cấp ủy đã phát huy được vai trò của mình ở những mức độ nhất định. Tập thể các cấp ủy cũng như từng cấp ủy viên đều ý thức được vai trò của mình trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo các mảng công tác khi được phân công đảm nhiệm tại trường và hoàn thành nhiệm vụ. Tuy nhiên, tổ chức đảng ở các trường ĐHCĐ ngoài công lập còn nhiều hạn chế. Xin điểm lại một vài hiện trạng qua khảo sát một số trường tại TP Hồ Chí Minh. Khi đưa ra câu hỏi: Ở trường bạn có tổ chức đảng lãnh đạo không? Kết quả thu thập được qua 100 phiếu là:

* Trường đại học kinh tế TP Hồ Chí Minh

Trương	Có	Không có	Không biết
Dân lập Văn Lang (sinh viên năm thứ I)	58%	2%	40%
Dân lập kỹ thuật công nghệ (sinh viên năm thứ II)	52%	4%	44%
Mở bàn công (sinh viên năm thứ IV)	66%	-	34%
Bán công marketing (sinh viên năm thứ III)	56%	6%	38%
Bán công marketing (sinh viên năm I)	37%	8%	48%

Số liệu trên cho thấy, vai trò của tổ chức đảng nơi đây còn mờ nhạt, không chỉ sinh viên năm thứ nhất mà cả sinh viên năm thứ tư, sắp ra trường không biết rõ trường mình có tổ chức đảng.

Để phát huy vai trò của Đảng trong nhà trường, điều có ý nghĩa quyết định là tổ chức đảng phải đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục truyền thống cách mạng trong sinh viên, đoàn viên thanh niên một cách thường xuyên, đồng thời, tổ chức nhiều phong trào, hình thức sinh hoạt để tập hợp và giác ngộ thanh niên về lý tưởng cách mạng. Chúng tôi cho rằng đó là những việc làm thiết thực. Có một thực tế là, việc giác ngộ mục tiêu lý tưởng cách mạng của Đảng trong sinh viên trong các trường ĐHCĐ ngoài công lập chưa cao; sự phấn đấu vươn lên đoàn, vào đảng ở một bộ phận không nhỏ sinh viên chưa toàn diện, thiếu liên tục; tinh tiên phong trong một bộ phận thanh niên sinh viên giảm sút. Nhưng không thể vì thế mà tổ chức đảng làm ngơ, buông xuôi, hời hợt trong công tác này.

Tìm hiểu về công tác tuyên truyền giáo dục về Đảng, về truyền thống cách mạng cho sinh viên ở những trường nêu trên, đa số ý kiến nhận được cho rằng, chỉ tuyên truyền theo mùa vụ, theo chiến dịch, phục vụ cho các ngày lễ lớn trong năm; thiếu thường xuyên, liên tục; nhiều ý kiến còn cho rằng công tác tuyên truyền của Đảng trong nhà trường rất ít. Đây là một thực trạng cần phải khắc phục trong thời gian tới.

Tổ chức đảng ở các trường ĐHCĐ ngoài công lập được hình thành trên cơ sở thành lập trường. Trường thành lập rồi mới có tổ chức đảng, hội đồng quản trị, ban giám hiệu, nhưng trên thực tế lãnh đạo, điều hành,

vai trò của tổ chức đảng đôi khi bị chi phối bởi hội đồng quản trị, bởi tỷ lệ góp vốn, bởi các nhà đầu tư... do vậy mà khó có điều kiện phát huy vai trò lãnh đạo.

Mặt khác, tuy số lượng đảng viên ở các trường ĐHCĐ ngoài công lập đông, nhưng việc phát huy vai trò lãnh đạo bị hạn chế. Phần lớn đảng viên là từ các cơ sở đảng khác chuyển về, tuổi đời cao, đa số đã nghỉ hưu. Số còn lại là những đảng viên về công tác ở các trường theo nguyện vọng, sở thích cá nhân hoặc những lý do khác, không hoạt động theo sự phân công của tổ chức. Số ít còn lại được phát triển tại chỗ, chủ yếu là sinh viên. Tình hình đó làm cho tổ chức đảng khó phát huy vai trò là hạt nhân chính trị của nhà trường.

Nhìn chung, công tác phát triển đảng trong sinh viên còn chậm. Thực tế, hầu hết sinh viên ở các trường ĐHCĐ ngoài công lập đều có nguyện vọng được trở thành đảng viên, nhưng họ không được tuyên truyền đầy đủ về công tác phát triển đảng. Mặt khác, sinh viên cũng nhận thấy việc xem xét phát triển đảng trong trường học hiện nay còn quá khắt khe. Một số khác không nhận thức được động cơ phấn đấu vào Đảng và chưa được phổ biến một cách cụ thể các tiêu chuẩn phấn đấu trở thành đảng viên.

Chính vì vậy, nhiều sinh viên cho rằng: chỉ cần học giỏi, có đạo đức tốt là khi ra trường sẽ dễ xin việc làm; không ít sinh viên còn cho rằng: vào Đảng sẽ bị ràng buộc bởi các nguyên tắc sinh hoạt, hoặc trở thành đảng viên sẽ phải hy sinh những thú vui của tuổi trẻ...

Trong khi đó, một bộ phận các thầy, cô giáo vẫn còn cho rằng, nhiệm vụ chính của sinh viên là học tập, cho

nên chưa chú ý đúng mức đến việc bồi dưỡng, giáo dục, định hướng phát triển cho sinh viên phấn đấu vào Đảng, chỉ quan tâm việc dạy chữ, chưa chăm lo việc rèn luyện sinh viên trở thành đảng viên.

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, chậm trễ trong công tác phát triển đảng ở các trường

ĐHCD, nhưng nguyên nhân chính là do tổ chức đảng chưa thực sự quan tâm; nhận thức về công tác phát triển đảng của cấp ủy và đảng viên chưa thật đầy đủ; thậm chí có nhiều đảng viên chưa tin tưởng vào thế hệ trẻ. Qua tìm hiểu về nguyên nhân chậm bước trong quá trình phấn đấu vào Đảng của sinh viên cho thấy:

Nguyên nhân	Trường			
	Dân lập Văn Lang	Dân lập kỹ thuật công nghệ	Đại học mở bán công	Bán công marketing
Chán nản vì thời gian thử thách, thủ tục rườm rà	47%	47%	50%	32%
Đoàn, Hội ở khoa, lớp chưa sâu sát	34%	55%	48%	46%
Tổ chức Đảng thiếu quan tâm	31%	41%	32%	40%

(100% sinh viên ở mỗi trường được phát phiếu điều tra, mỗi phiếu có từ 1-2 nguyên nhân)

Thực trạng trên đây cho phép chúng ta nhìn nhận đúng và đầy đủ hơn về công tác phát triển đảng trong sinh viên ở các trường dân lập, bán công.

Hiện nay, các trường ĐHCĐ ngoài công lập ở TP Hồ Chí Minh đang quản lý, đào tạo trên 70.000 sinh viên. Đây là đội ngũ trí thức trẻ, có hoài bão, nhạy cảm với cái mới; đa số là tích cực và say sưa trong học tập; hăng hái tham gia vào các chiến dịch "mùa hè xanh", "về nguồn", đóng góp nhiều công sức cho công tác đến ơn đáp nghĩa. Tuy nhiên, việc đưa kịp thời những nhân tố ưu tú vào Đảng trong đội ngũ này còn gặp nhiều trở ngại, chậm trễ. Do đó, các tổ chức đảng cần phát huy mạnh mẽ hơn nữa vai trò của mình, đẩy

mạnh việc tuyên truyền về Đảng trong đoàn viên, sinh viên làm cho đội ngũ này nắm vững động cơ phấn đấu, tạo thêm sinh lực cho Đảng. Đồng thời, tổ chức đảng nên tăng cường công tác giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên, ra sức bồi dưỡng thế hệ thanh niên "vừa hồng vừa chuyên" như Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong muốn. Để công tác tuyên truyền giáo dục thật sự có hiệu quả, tổ chức đảng cần phối hợp chặt chẽ và phát huy vai trò của Đoàn thanh niên và Hội sinh viên.

Những đề xuất này cũng là mong muốn của đại đa số sinh viên ở các trường. Kết quả thăm dò ý kiến qua câu hỏi: Hiện nay tổ chức đảng cần làm gì để đẩy mạnh phát triển Đảng, là:

Các biện pháp	Trường			
	Dân lập Văn Lang	Dân lập kỹ thuật công nghệ	Đại học mở bán công	Bán công marketing
Ra sức tuyên truyền về Đảng trong sinh viên	37%	66%	50%	38%
Đẩy mạnh việc giáo dục lý tưởng cho thanh niên	39%	71%	54%	56%
Phối hợp và phát triển vai trò của Đoàn và Hội sinh viên	52%	65%	50%	44%

(100% sinh viên ở mỗi trường được phát phiếu điều tra, mỗi phiếu có từ 1-2 biện pháp)

Việc tham gia vào công tác chuyên môn của tổ chức cơ sở đảng ở các trường ĐHCĐ hiện nay cũng còn nhiều vấn đề làm cho dư luận phải quan tâm. Bộ giáo dục và đào tạo quản lý về chuyên môn đối với các trường đại học, nhưng cũng chỉ dừng lại ở mức độ nhất định. Giáo viên thỉnh giảng được toàn quyền quyết định nội dung chương trình. Do đó, việc tổ chức đảng tham gia vào công tác chuyên môn rất khó khăn, ít hiệu quả. Thực tế, sinh viên các trường ngoài công lập sau khi tốt nghiệp ra trường thường rất khó xin được việc làm cho thấy, vấn đề chất lượng đào tạo ở các trường đang còn là thách thức lớn. Trong khi cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm trong đào tạo chưa rõ ràng thì quản lý nhà nước trong quá trình đào tạo lại gần như bị buông lỏng. Vì vậy, có tình trạng một thầy giáo thỉnh

giảng có thể dạy 3, 4 môn học, có thầy có bằng thạc sĩ khoa học xã hội và nhân văn nhưng vẫn dạy được cả những môn thầy không được đào tạo ở bậc cử nhân. Một số giảng viên, thậm chí có cán bộ lãnh đạo trường xem thường các môn khoa học xã hội và nhân văn; xem nhẹ các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cho rằng ai giảng cũng được chỉ cần qua lớp bồi dưỡng ngắn hạn 10 - 15 ngày, các thầy trong ban giám hiệu, đảng ủy cũng có thể đảm nhiệm giảng dạy các môn học này. Chất lượng đào tạo là vấn đề mấu chốt trong việc tham gia vào công tác chuyên môn của tổ chức cơ sở đảng ở các trường ĐHCĐ ngoài công lập, buông lỏng khâu này sẽ làm méo mó, biến dạng và thương mại hóa chủ trương xã hội hóa giáo dục đúng đắn của Đảng và Nhà nước.

MỘT SỐ Ý KIẾN VỀ BIÊN SOẠN...

(Tiếp theo trang 51)

Thường cuối mỗi tập LSĐB đều có rút ra những kết luận, những bài học kinh nghiệm. Nhìn chung, nhiều dự thảo hoặc là còn trình bày dàn trải, tóm tắt lại tình hình, số liệu đã viết ở trên, hoặc rút ra những vấn đề rất chung.

Việc tổ chức hội thảo lấy ý kiến góp ý các dự thảo LSĐB ở nhiều nơi còn làm đại khái. Có trường hợp không gửi văn bản trước, đến hội thảo mới trình bày các vấn đề cần góp ý mà không được chuẩn bị. Nhiều địa phương có gửi văn bản dự thảo trước để nghiên cứu, nhưng mỗi buổi hội thảo thường có 20-30 người dự, chỉ làm một buổi sáng, phần thủ tục lý do, giới thiệu đại biểu, trình bày để dẫn mất nhiều thời gian, thời lượng để góp ý rất hạn hẹp. Có trường hợp đưa ra trên 50 vấn đề cụ thể nhưng chỉ trình bày trên 25 phút.

Nhiều người vì ngại hết thời gian nên chỉ phát biểu ngắn gọn mấy ý. Do vậy, những vấn đề còn có ý kiến khác nhau không được thảo luận để làm sáng rõ, đi đến thống nhất. Thời gian để chỉnh sửa cũng thường rất hạn hẹp, nhất là bị thúc ép cho kịp xuất bản nhân ngày kỷ niệm hoặc trước khi khai mạc đại hội. Tất nhiên, chất lượng cuối cùng mỗi cuốn sách thuộc về trách nhiệm "thông qua" của thường vụ cấp ủy.

Trên đây là một số ý kiến đóng góp về việc viết LSĐB ở Ninh Bình. Thực trạng này còn phổ biến ở nhiều nơi, rất cần có sự tổng kết, hướng dẫn thống nhất của Trung ương với các địa phương để mỗi công trình lịch sử đảm bảo chất lượng, có tác dụng, thực hiện tốt các yêu cầu đã nêu trong Chỉ thị 15 của Ban bí thư Trung ương Đảng.